

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos IV. — Izdan in razposlan 20. dne januarja 1914.

Vsebina: Št. 7. Ukaz, s katerim se dopolnjuje in izpreminja obratni pravilnik za železnice z dne 11. novembra 1909. l. ter se razveljavlja dodatek k njemu.

7.

Ukaz ministrstva za železnice v porazumu s pravosodnim ministrstvom in trgovinskim ministrstvom z dne 20. januarja 1914. l.,

s katerim se dopolnjuje in izpreminja obratni pravilnik za železnice z dne 11. novembra 1909. l. (drž. zak. št. 172) ter se razveljavlja dodatek k njemu.

V § 55, odstavek (3), dobi prvi stavek*) naslednje besedilo:

„Vozni listi morajo imeti preskusni pečat kake glavne železnice, pooblaščen po nadzornem oblastvu, za dokaz, da ustrezajo predpisom.“

Priloga C k obratnemu pravilniku za železnice z dne 11. novembra 1909. l. (drž. zak. št. 172) se dopolnjuje in izpreminja takole:

Pod I a, 1. skupina, dobi lit. c) naslednje besedilo:

„c) Trinitrotoluol, tudi takozvani tekoči trinitrotoluol (pri navadni temperaturi tekoča, nevtralna zmes nitriranih toluolov);

*) Popravljenno. (Glej razglas z dne 11. februarja 1914. l. [drž. zak. št. 51]).

te snovi ne smejo biti nevarnejše nego kemijsko čist „trinitrotoluol“.“

Pod I a, lit. A, 1. skupina, se na koncu predpisov za omotavanje pod številko 3 dodaja:

„Takozvani tekoči trinitrotoluol sme biti zamotan razen v močne, nepropustne, varno zaprte lesene shranke tudi v železne shranke; te shranke morajo imeti popolnoma nepropustno zaporo, ki se uda tlaku plinov, razvijajočih se v shranki, ako nastane požar. Shranke morajo imeti natančni napis „Tekoči trinitrotoluol, 1. skupina“.“

Pod I a, lit. D, dobi odstavek (1) naslednje besedilo:

„(1) Za prevažanje se morajo uporabljati pokriti tovorni vozovi. Vozovi, ki imajo električne vode ali aparate, ki vodijo tok ali so pod napetostjo, torej tudi električno razsvetljeni vozovi pa se ne smejo uporabljati.“

Pod I b, lit. D, dobi*) odstavek (1) naslednje besedilo:

„(1) Za prevažanje vseh municijskih predmetov se morajo uporabljati pokriti tovorni vozovi. Vozovi, ki imajo električne vode ali aparate, ki vodijo tok ali so pod napetostjo, torej tudi električno razsvetljeni vozovi pa se ne smejo uporabljati za prevažanje municije 2. skupine.“

*) Popravljenno. (Glej razglas z dne 11. februarja 1914. l. [drž. zak. št. 51]).

Pod I d) dobi naštevanje predmetov, pripuščenih v prevažanje, naslednje besedilo:

„Zgoščeni plini.

1. Ogljenčeva kislina.

2. Acetilen, v acetonu raztopljen in v poroznih masah vsesan, z najvišjim polnilnim tlakom 15 kg/cm^2 (15 kg na kvadratni centimeter ali 15 atmosferami).

3. Svetilni plin, vodni plin.

Masteni plin (oljni plin) in sicer:

a) slabo stisnjen masteni plin z najvišjim polnilnim tlakom 10 kg/cm^2 [prim. E, odstavek (1)], tudi s primesjo največ 30% acetilena (mešani plin);

b) močno stisnjen masteni plin s polnilnim tlakom več nego 10 do 125 kg/cm^2 ; pri temperaturi 45°C ne sme pretlak znašati več nego $1,14$ terno polnilnega tlaka [E, odstavek (1)].

4. Kisik, vodik, dušik, jamski plin, metan, stisnjeni zrak.

Tekoči plini.

5. Ogljenčeva kislina, dušikov oksid, amonijak, žveplasta kislina, klorogljencev oksid (fosgen), dušikov tetroksid, tekoč oljni plin, čigar tlak pri temperaturah do 45°C ne presega tlaka tekoče ogljenčeve kisline, na primer modri plin.

6. Klorov metilj in klorov etilj, poslednji tudi parfumovan, metiljev hlip, metilamin, etilamin.

7. Tekoči zrak.

Pod I d, lit. A, dobi lit. a) naslednje besedilo:

„a) Pri snoveh številke 1—6:

neprodušno zaprte posode iz varjenega železa, plavljenega železa ali litega jekla, ki morajo biti pri acetilenskih raztopinah (številka 2) pri svetilnem plinu in mastenem plinu (številka 3), ki ima več nego 20 kg/cm^2 polnilnega tlaka [E, odstavek (1)], pri jamskem plinu z več nego 20 kg/cm^2 polnilnega tlaka ter pri vseh drugih snoveh številke 4 brez šiva. Pri klorogljencevem oksidu (fosgenu), pri klorovem metilju, kloro-

vem etilju in metiljevem hlipu, tudi bakrene posode. Kakor obrambni ovoj za posode se smejo uporabljati zaboji.

Pod I d), lit. B, se dodaja za odstavek (3):

„(3) Vozovi, ki so posebej urejeni za prevažanje zgoščenega vodika (številka 4) ali tekoče ogljenčeve kisline (številka 5) (kotlasti vozovi), smejo imeti posode dolge več nego 2 m in z več nego 21 cm notranjega premera; pri njih so pripuščene enake zahteve gledé gradiva kakor pri steklenicah [odstavek (2)].

V ostalem morajo posode ustrezati predpisom odstavka (2) in biti trdno in varno vdlane v vozove; iz vozov se ne smejo jemati.“

Pod I d, lit. C, dobi v odstavku (1) predzadnji stavek naslednje besedilo:

„Tlak vode se mora poskušati na vsaki posodi, druge preskušnje pa se naj opravijo vsaj na eni izmed 200 posod in pri več nego 2 m dolgih steklenicah [B, odstavek (3)] najmanj na eni izmed 100 posod.“

Pod I d, lit. C, dobi odstavek (2) naslednje besedilo:

„(2) Notranji tlak, ki ga je uporabiti pri poskusu s tlakom vode, mora znašati:

a) pri acetilenu, raztopljenem v acetonu in vsesanem v poroznih masah (številka 2) najmanj 40 kg/cm^2 , pri močno stisnjenem mastenem plinu (številka 3 b) mora biti za 60 odstotkov in pri ostalih zgoščenih plinih za 50 odstotkov višji nego polnilni tlak, tega pa presegati najmanj za 5 kg/cm^2 ;

b) pri tekočih plinih številke 5 in 6:

pri ogljenčevi kislini in tekočem oljnem plinu	190 kg/cm^2
„ dušikovem oksidulu	180 kg/cm^2
„ amonjaku	30 kg/cm^2
„ kloru in dušikovem tetroksidu	22 kg/cm^2
„ žveplasti kislini	12 kg/cm^2
„ klorovoogljencevem oksidu	30 kg/cm^2
„ klorovem metilju, metiljevem hlipu in metilaminu	16 kg/cm^2
„ klorovem etilju in etilaminu	12 kg/cm^2

Pod I d, lit. C, odstavek (3), dobi lit. a) naslednje besedilo:

„a) Vsake dve leti pri posodah za klor in dušikov tetroksid, žveplasto kislino, klorogljencev oksid in snovi številke 6;“

Pod I d, lit. D, se vstavlja za nov odstavek (2):

„(2) Posode za vodik in ogljenčevo kislino pod oddelkom B, odstavek (3), ne smejo imeti vsaka zase zaklopnice za napolnjevanje in izpraznjevanje, temveč posode vsake vodoravne plasti morajo biti spojene z zbiralno cevjo, ki ima na svojih koncih zaklopnice za zapiranje, ki ležé v vozovi omari, ki se da zapirati.“

Dosedanji odstavek (2) dobi oznamenilo (3).

Pod I d dobi lit. E naslednje besedilo:

„E. Napolnjevanje posod.

(1) Pripustni največji polnitveni tlak posod za zgoščene pline znaša pri 15° C:

za plinasto ogljenčevo kislino	20	} kg/cm ² pretlaka
„ acetilen, raztopljen v acetonu in vse- san v poroznih masah	15	
„ slabo stisnjen masteni plin, mešani plin in vodni plin	10	
„ močno stisnjen masteni plin	125	
„ kisik, vodik, svetilni plin, dušik, jamski plin, metan in stiskani zrak	200	

(2) Pripustna najvišja polnitev posod za tekoče pline številke 5 in 6 znaša:

za ogljenčevo kislino	1 kg tekočine za	1·34 l	} prostornine posode.“
„ za tekoč oljni plin	1 kg	2·5 l	
„ dušikov oksidul	1 kg	1·34 l	
„ amonjak	1 kg	1·86 l	
„ klor in dušikov te- troksid	1 kg	0·8 l	
„ žveplasto kislino	1 kg	0·8 l	
„ klorovogljenev oksid	1 kg	0·8 l	
„ klorov metilj	1 kg	1·25 l	
„ klorov etilj	1 kg	1·25 l	
„ metiljev hlip	1 kg	1·65 l	
„ metilamin	1 kg	1·7 l	
„ etilamin	1 kg	1·7 l	

Pod I d, lit. F, odstavek (1), se k „izvzemši klor“ pristavlja:

„in dušikov tetroksid“.

Pod I d, lit. F, se odstavek (2) dopolnjuje z naslednjim dostavkom:

„Zaklopnice posod za vodik in ogljenčevo kislino pod B, odstavek (3), ne potrebujejo obrambnih kavic, posode tudi ne priprav, ki branijo, da se ne kotalijo.“

Pod I d, lit. F, odstavek (6), dobi lit. a, naslednje besedilo:

„a) odprte vozove:

1. za zgoščene pline, ako se oddajajo v vozilih, ki so urejena posebno za poti na kmetih in popolnoma pokrita s plattami ali lesenimi skrinjami čez nje;

2. za snovi številke 6; vozovi pa morajo biti v mesecih aprilu do vštetege oktobra popolnoma oviti z odejami, ako posode niso zamotane v lesenih zabojih;

3. vozovi s kotli za zgoščeni vodik (številka 4) ali za tekoče pline številke 5 morajo imeti lesene skrinje čez nje.

Pod I d, lit. F, odstavek (6), lit. c, se pod 1 namesto „masteni plin, mešani plin in vodni plin“ postavlja:

„masteni plin, mešani plin, vodni plin, jamski plin in metan.“

Pod I d, lit. G, dobé odst. (1), (2) in (3) naslednje besedilo:

„(1) Tekoči plini številke 5 se smejo prevažati v majhnih množinah, in sicer ogljenčeva kislina in dušikov oksidul do 3 g, amonjak, klor in dušikov tetroksid do 20 g, vode prosta žveplasta kislina in klorovogljenev oksid (fosgen) do 100 g tudi v močnih zalitih steklenih cevih po naslednjih pogojih: Steklene cevi se smejo za ogljenčevo kislino in dušikov oksidul napolniti le do polovice, za amonjak, klor in dušikov tetroksid le do dveh tretjin, za žveplasto kislino in klorovogljenev oksid (fosgen) le do treh četrtink. Vsaka steklena cev mora biti zamotana v zavarjeno, s kremenko napolnjeno pločevinsko kapico in ta kapica v močen lesen zaboj. Dopustno je vložiti več pločevinskih kavic v en zaboj, toda cevi z amonjakom se ne smejo vložiti v isti zaboj skupaj s cevmi, v katerih je klor. K pločevinskim kavicam s tekočimi plini (izvzemši klor) se smejo zamotati tudi drugi predmeti.“

(2) Snovi številke 6 se smejo v množinah do 100 g prevažati v močnih steklenih ali kovinskih cevih, ako se izpolnjujejo predpisi pod E, odst. (2) o stopnji polnitve. Cevi morajo imeti trdno nameščeno, debelostensko kapilarno cevko in biti popolnoma nepropustno in varno zaprte ali s tem, da se cevka zavari, ali z navojno kapico ali vzvodno zaporo, oboje z vložkom iz gume. Cevi morajo biti posamez zavite v debelo plast vate, valovitega

papirja, vlaknine ali kaj takega in kapilarne osti, ako niso pokrite s kovinskimi zaporami, s skrbno nadežnimi tulci iz lepenke ali z drugimi pripravnimi ukrepi zavarovane, da se ne ubijejo. Cevi je trdno in varno vkladati v trpežne skrinjice iz lesa ali močne lepenke. Ena skrinjica sme obsegati do 600 g tekočine. Za zamotavanje skrinjic je porabljati močne lesene zaboje, ki morajo imeti varjen pločevinski vstavek, ako je več nego 5 kg tekočine. Zaboji morajo imeti na rdečem dnu tiskani napis „Nevarno zaradi ognja“. Kosmata teža zabojeane sme presežati 60 kg. Z drugimi predmeti se smejo snovi številke 6 zamotavati skupaj do 5 kg zamotane tako, kakor je spredaj povedano. Za prevažanje se smejo porabljati pokriti vozovi.

(3) Brez omejitve se prevažajo:

- a) Kovinske kapice z ogljenčevo kislino (sodor, sparklet), v katerih je k večjemu 25 g tekoče ogljenčeve kisline in k večjemu 1 g tekočine na 1,34 cm³ prostornine, ako ogljenčeva kislina nima več nego 1/2 odstotka zraka.
- b) Shranke strojev za led, ki imajo trajno za obratovanje potrebno množino tekoče žveplaste kisline, ako vsebina žveplaste kisline ne presega 20 l.“

Pod Ie dobi v naštevanju v prevažanje pripuščeni predmetov številka 3 naslednje besedilo:

„3. Natrijev superoksid, tudi v zmesih, ki niso nevarnejše nego natrijev superoksid.“

Pod Ie, lit. A, dobi zadnji stavek odst. (1) naslednje besedilo:

„Posode morajo biti popolnoma suhe, pri snoveh številke 1, 2 in 4 smejo biti tudi s petroljem poplajnene.“

Pod Ie, lit. A, odstavek (2) dobi prvi stavek lit. b naslednje besedilo:

„Steklene posode s snovmi številke 1 ali posode s snovmi številke 3 v lesene zaboje s pločevinskim vstavkom, narejenim nepropustno, da ne pride voda vanje.“

Pod Ie, lit. B, se prideva kakor odstavek (4):

„(4) Prazne shranke, v katerih so bile snovi številke 2, morajo biti proste ostankov teh snovi. Njihova prejšnja vsebina mora biti navedena v tovrstnem listu.“

Oddelek II dobi naslednje besedilo:

„II. Samovnemne snovi.

V prevažanje se pripuščajo:

1. Navadni (beli ali rumeni) fosfor.
2. Amorfn (rdeči) fosfor, spojine fosforja z alkališkimi zemeljskimi kovinami, na primer fosforjev kalcij, fosforjev stroncij; nadalje fosforjevo železo in slične samovnemne spojine fosforja s kovinami.
3. Zmesi amorfnega fosforja s smolci ali tolščami, kojih tališče je nad 35° C.
4. Cinkov etilj, cinkov metilj, tudi v hlipni raztopini.
5. Ravnokar žarjene saje.
6. Ravnokar žarjeno oglje, zmleto ali zrnato ali v kosih in oglje iz usnja.
7. Visoko obtežena svila (cordonnet-, souple-, bourre de Soie- in chappe-svila) v štrenah.
8. Naslednje tvarine, pomaščene ali pokoščene ali pooljene: volna, dlaka, umetna volna, bombaž, svila, lan, konoplje, juta — sirove, kakor odpadki od predenja in tkanja, kakor cunje ali cape.

Pomaščeni, pokoščeni ali pooljeni izdelki iz spredaj stoječih snovi, na primer obrambne odeje, vrvarsko blago, gonilni jermeni iz bombaža in konopnine, tkalski stremeni, stremeni za oklepe in konjsko opravo, preje in sukanci, mrežno blago (ribiške mreže in kaj enakega).

9. Zmesi iz zrnatih ali poroznih gorljivih snovi z lanenim oljem, pokostjo, smolčevim oljem in enakimi rečmi, ako poslednje sestavine še lahko same oksidirajo (na primer takozvana polnilna masa iz plute).

10. Guma (kavčuk), zmleto, gumin (kavčukov) prah.

11. Pomaščeni železni ali jekleni opilki (opilki od vrtenja, vrtanja in kaj enakega).

12. Naslednje snovi napojene z mastjo, oljem ali pokostjo: papir, papirnati tulci in obroči iz lepenke.

13. Piroforsche kovine.

14. Rabljene mošnje za droži, neosnažene.

15. Rabljena železovita ali mangano-vita masa za čiščenje plina.

Prevozni predpisi.

A. Zamotavanje.

(1) Snovi številke 1 in 2 morajo biti zamotane v močne, nepropustne, dobro zavarjene pločevinske posode in te posode trdno vstavljene v močne, varno zaprte lesene shranke. Pri snoveh številke 2 v množinah do dveh kilogramov se smejo namesto pločevinskih posod uporabljati tudi steklene posode, vrči ali zaboji. Navaden fosfor mora biti obdan z vodo. Na zabojih mora biti njihova vsebina razločno in trpežno navedena, pri navadnem fosforju je treba pristaviti oznamenilo „Zgoraj“.

(2) Snovi številke 3 je zamotavati ali v zaboje, ki ne pripuščajo, da bi se razsipale, ali morajo biti vlitte v nenabite naboje.

(3) Cinkov etilj in cinkov metilj (številka 4), tudi v hlipni raztopini, je treba zamotavati v močne, nepropustne, zatopljene ali enakovredno dobro zaprte posode iz stekla, gline (kamenine ali kaj enakega) ali kovine.

Posode iz stekla ali gline je posamez ali po več skupaj, uporabljaje pepel ali suho kremenko, vstavljati v močne pločevinske posode, ki jih je treba nepropustno zavariti. Posode iz kovine je posamez ali po več skupaj, uporabljaje pripravne zamotalne tvarine, trdno vstavljati v močne posode čez nje (vrbove ali kovinske jerbace, bednje ali zaboje). Odprte vrhnje posode morajo imeti obrambni pokrov, ki mora biti napojen z ilovnatim ali apnenim beležem ali čim enakim s primesjo vodotopnega stekla, ako je iz slame, trstja, ločja ali sličnih lahko gorljivih tvarin.

Vsak kos, ki se pošilja, mora imeti na rdečem dnu razločni, tiskani napis: „Nevarno zaradi ognja!“ Vrhnje posode s steklenimi baloni morajo imeti nadalje razločni napis: „Nosite previdno!“ Ne sme se voziti na tačkah, tudi se ne sme nositi na ram ali na hrbtu.

(4) Snovi številke 5 in 6 je zamotavati v nepropustne, dobro zaprte shranke. Lesene shranke morajo biti znotraj obložene z nepropustnimi tvarinami; vstavljati jih je treba v trpežne vrhnje posode (jerbace, bednje, zaboje).

(5) Snovi številke 7 morajo biti zamotane v močne zaboje. Ako so zaboji višji nego dvanajst centimetrov, morajo biti med posameznimi legami svile z lesenimi rešetkami narejene zadostne praznine, ki so v zvezi z odprtinami v zabojevih stenah tako, da more sapa pihati skozi nje. Na zunanjih stenah zabojev je treba namestiti late, ki branijo, da se ti dušniki ne morejo zastaviti.

(6) Izmed snovi številke 8 je rabljeno snažilno volno in ne suhe snažilne krpe (snažilne rute) zamotavati v močne, nepropustne, varno zaprte shranke.

(7) Snovi številke 9 je zamotavati, ako so stisnjene v oblike, v močne, nepropustne shranke iz pločevine ali v močne lesene shranke z nepropustnim pločevinskim vstavkom, ako niso stisnjene v oblike, v močne, nepropustne, varno zaprte shranke.

(8) Gumo (kavčuk), zmleto, gumin (kavčukov) prah (številka 10), je zamotavati v močne, nepropustne, varno zaprte shranke.

(9) Snovi številke 11 je zamotavati v močne, nepropustne, varno zaprte kovinske posode. Omotavati jih ni treba, če se uporabljajo železni vozovi s pokrovi ali odprti železni vozovi s plahtami.

(10) Snovi številke 13 morajo biti vtopljene v steklene cevi in te cevi morajo biti zamotane v zavarjene pločevinske posode, ki so napolnjene s kremenko ali z drugimi pripravnimi tvarinami suhe prsti.

(11) Rabljene, neosnažene možnje za droži (številka 14) je zamotavati v nepropustno zapirajoče se shranke.

(12) Rabljena, železovita ali manganovita masa za snaženje plina (številka 15) se prevzema v prevažanje samo v železnih vozovih, ako se ne oddaja zamotana v nepropustne pločevinske shranke. Ako ti vozovi nimajo trdno zapirajočih se železnih pokrovov, je treba naklad popolnoma pokriti s plahtami, ki so take, da se ne vnamejo z neposredno dotiko s plameni. Pošiljač in prejemnik morata oskrbeti nakladanje in izkladanje. Tudi mora pošiljač na zahtevanje železnice sam dobaviti plahte.

B. Drugi predpisi.

(1) Ako se pazi na predpise o shrankah, danih v oddelku A, se smejo z drugimi predmeti skupaj zamotavati v močno, nepropustno, varno zaprto leseno shranko:

a) Navadni fosfor (številka 1) v množinah do 250 g; take majhne množine se smejo zamotavati tudi pod vodo v močne, varno zaprte steklene posode, ki se morajo s pripravnimi zamotalnimi tvarinami trdno skladati v nepropustne pločevinske posode; vsako pločevinsko posodo s fosforjem je trdno položiti v zunanjo lešeno shranko;

- b) snovi številke 2 v množinah do 5 kg;
- c) cinkov etilj in cinkov metilj (številka 4) v množinah do 2 kg; pri tem morajo biti posode trdno vložene v shranko; vendar ni dovoljeno ga zamotavati skupaj z drugimi samovnemnimi tvarinami ter strelivom in raznesili (I a), municijo (I b), zapalnim blagom in ognjarskimi telesi (I c) in z gorljivimi tekočinami, navedenimi pod III;
- d) snovi številke 12 in 13 brez omejitve.

(2) Ako je v voznih listih potrjeno,

- a) da saje (številka 5) in zmlato ali zrnato oglje ali oglje v kosih in oglje iz usnja (številka 6) ni ravnokar žarjeno (to se pravi, da je ležalo najmanj 48 ur),
- b) da svila v štrenah (številka 7) ni visoko obtežena,
- c) da snovi v številkah 8 in 11 oznamene vrste niso pomaščene, pokoščene ali pooljene;
- d) da so rabljene mošnje za droži (številka 14) osnažene,
- e) da je rabljena masa za čiščenje plina (številka 15) popolnoma oksidirana,

se prevažajo te snovi brez omejitve.

(3) Snovi številke 8 — izvzemši rabljeno snažilno volno in po A, odstavek (6) zamotane snažilne krpe (snažilne rute) — morajo biti suhe.

(4) Tulci iz papirja številke 12 se smejo prevažati le, če je v voznem listu potrjeno, da so se potem, ko so bili napojeni z mastjo ali oljem, razgrel in potem v vodi popolnoma ohladili. Obroči iz lepenke številke 12 morajo biti suhi in tako obležani, da je izključeno, da bi se sami vneli.

(5) Za prevažanje je uporabljati:

- a) za cinkov etilj in cinkov metilj (številka 4) odprte vozove; manjše množine do 10 kg se smejo same ali (v množinah do 2 kg) zamotane skupaj z drugimi predmeti po odstavku (1) c) vkladati tudi v pokrite vozove;
- b) za snovi številke 7, 8 in 12 je uporabljati samo pokrite vozove ali odprte vozove s krovno zaporo. Snažilna volna in po A, odstavek (6) zamotane snažilne krpe (snažilne rute) se smejo prevažati tudi v odprtih vozovih.

(6) Za cinkov etilj in cinkov metilj je nadalje paziti na predpise pod III, B, odstavek (5).*

Oddelek III dobi naslednje besedilo:

„III. Gorljive tekočine.

Nastopni predmeti so podvrženi posebnim pogojem:

1. Ogljenčevi vodiki, in sicer:

- a) Sirov petrolej (zemeljsko olje) in čiščen petrolej, nadalje iz kotrana rjavega premoga narejena olja, olja iz šote in skrilja, asfaltna nafta in destilati iz njih, ogljenčevi vodiki drugega izvira (n. pr. odpadki zgoščevanja mastnega plina); ako se ob barometriškem stanju 760 mm, reduciranem na morskovo višino, v Abel-Penskega aparatu ne vplamené pod 21° C ali v Pensky-Martensovem aparatu ne nad 100° C.
- b) Sirov petrolej (zemeljsko olje) in čiščen petrolej, petrolejeva nafta, olja iz kotrana rjavega premoga, olja iz šote in skrilja, asfaltna nafta ter destilati iz teh snovi (bencin, ligroin, snažilno olje in enake reči), ogljenčevi vodiki drugega izvira (na primer odpadki zgoščevanja mastnega plina), ako dajejo ob barometriškem stanju 760 mm, reduciranem na morskovo višino, v Abel-Penskega aparatu pod 21° C v nemljive pare in ako imajo te snovi ob 15° C več nego 0-680 specifične teže.

Olja premogovega kotrana, ki imajo pri 15° C manjšo specifično težo nego 0-950 (bencol, toluol, ksilol, kumul i. dr.).

- c) Petrolejev hlip (gazolin, plinov hlip, neolin in e. r.) in slične, iz petrolejeve nafte ali iz kotrana rjavega premoga narejene, lahko v nemljive snovi, če imajo pri 15° C k večjemu 0-680 specifične teže.

2. Tekočine, ki so pripravljene po eni strani iz petrolejeve nafte ali sličnih lahko v nemljivih tekočin, po drugi strani pa iz smolca, kavčuka, gutaperče, mila, asfalta kotrana ali kaj takega.

3. Etiljev hlip (žvepleni hlip), tudi pomešan z drugimi tekočinami (na primer Hofmanove kapljice), raztopine nitroceluloze v žveplenem hlipu (kolodij), v amiljevem alkoholu, v etiljevem alkoholu, v metiljevem alkoholu, v octovem hlipu, v amiljevem acetatu, v acetonu, v nitrobencolu, nitrotoluolu ali v zmesih teh tekočin (n. pr. Zapovni laki), k večjemu enodstotne raztopine nitroglicerina in alkohola.

4. Raztopine nitroceluloze v octovi kislini.

5. Metiljev alkoĥol (lesni cvet), sirov in rektificiran, aceton, paraldehyd, acetaldehyd (v alkoholski raztopini).

Ester vsake vrste, na primer amilov acetat, tekoĉ hlip vsake vrste, izvzemši etiljev hlip (zaradi etiljevega hlipa primerjaj številko 3, zaradi petrolejevega hlipa primerjaj številko 1 c).

6. Obĉe denaturovalo za špirit (s piridinom pomešan lesni cvet).

7. Zmesi lesnega cveta in bencola (z zemeljskim voskom ali brez njega).

8. Źvepleni ogljenec.

9. Mastna olja, pokosti, s pokostjo pomešane barve, terpentinske olje (borovo olje) in druga hlipna olja, patokina olja, absolutni alkohol, vinski cvet (špirit) ter iz njih narejene tekoĉine (špiritovi laki, oljni laki, sikativi, tekoĉa mila in e. r.) v množinah nad 40 kg.

Prevozni predpisi.

A. Zamotavanje.

(1) Za zamotavanje je uporabljati moĉne, nepropustne, varno zaprte posode iz stekla, gline (kamenine ali e. r.) ali kovine. Raztopine nitroceluloze v octovi kislini se ne smejo pošiljati v kovinskih posodah.

Za tekoĉine številk 1 a) in b), 2, 4, 5, 6, 7 in 9 so pripustne tudi moĉne, nepropustne, varno zaprte lesene shranke (sodi).

(2) Posode iz stekla ali gline s tekoĉinami številk 1 do 9 ter ploĉevinske posode s tekoĉinami številk 3 in 8 je trdno vstavljati posamez ali po veĉ skupaj v moĉne vrhnje posode (vrbove ali kovinske jerbese, bednje ali zaboje), uporabljaje pripravne zamotalne tvarine; vrhnje posode (izvzemši zaboje) [morajo imeti dobre roĉaje. Odrpte vrhnje posode morajo imeti obrambni pokrov, ki je napojen z glinenim ali apnenim beležem ali s ĉim enakim s pridatkom vodotopnega stekla, ĉe je iz slame, trstja, loĉja ali sliĉnih lahko gorljivih snovi.

(3) Vsak kos, ki se pošilja s tekoĉinami številk 1 b) in c), 3, 4 in 8, mora imeti na rdeĉem dnu natanĉni, tiskani napis: „Nevarno zaradi ognja!“ Jerbasi in bednji s steklenimi baloni morajo nadalje imeti razloĉni napis: „Nosite previdno!“ Voziti se ne smejo na taĉkah, tudi se ne smejo nositi na rami ali na hrbtu.

B. Drugi predpisi.

(1) Tekoĉine številke 9 v množinah do 40 kg se prevaŹajo brez omejitve. Pri vozovnih

nakladih špirlta v steklenicah ni treba, da bi bile za vrhnje posode pod A, odstavek (2) predpisane obrambne odeje, ako posamezne steklenice nimajo veĉ nego 1 l vsebine in ako so odrpte vrhnje posode v vozu zavarovane, da se ne prevalijo in ne padejo z vrhnjih leg.

(2) Će se pazi na predpise o shrankah, dane v oddelku A, se smejo z drugimi predmeti skupaj zamotavati v moĉne, nepropustne, varno zaprte lesene shranke:

a) Tekoĉine številke 9 brez omejitve;

b) tekoĉine številk 1 do 7 v množinah do 10 kg;

c) Źvepleni ogljenec (številka 8) v množinah do 2 kg.

Posode s tekoĉinami številk 1 do 8 morajo biti trdno vložene v shranko.

(3) Pri ogljenĉevih vodikih številke 1 a) in b) je treba v voznem listu navesti, da ustrezajo v 1 a in b predpisanim pogojem o razplameniŹu in specifiĉni teŹi. Ako ni take navedbe, je treba ravnati s temi snovmi kakor s petrolejevim hlipom (številka 1 c).

(4) Za prevaŹanje je uporabljati odrpte vozove: za tekoĉine številk 1 do 8; manjše množine v številkah 1 do 7 navedenih snovi do 10 kg in Źveplenega ogljenca (številka 8) do 2 kg se smejo same ali zamotane po odstavku (2) b) in c) skupaj z drugimi predmeti vkladati tudi v pokrite vozove.

(5) Za tekoĉine številk 1 do 8 je treba nadalje paziti:

a) Preden se zaĉne nalagati, je treba vozove na obeh straneh opremiti z rdeĉimi listki, ki imajo razloĉno napis „Nevarno zaradi ognja!“ in „Premikajte previdno!“

b) kosi, ki se pošiljajo, se morajo varno polagati v voz. Odrpte jerbese in bednje je pritriliti na vozu, tudi se ne smejo postavljati drug na drugega;

c) shranke, ki so dobile na prevozu poŹkodbe, je treba takoj izloŹiti in, ako se ne morejo kmalu popraviti, se smejo z vsebino vred prodati brez ovinkov za raĉun pošiljaĉa;

d) nepropustno zaprte, prazne ploĉevinske posode, v katerih so bile take snovi, se smejo prevaŹati v pokritih vozovih, druge posode se

morajo prevažati v odprtih vozovih; v voznem listu je treba opozoriti na prejšnjo uporabo shrank.

(6) Za vozove s kotli in njihove posode, določene za vzprejem tekočin, ki jih je prevažati, veljajo predpisi pod A, odstavek 1, in B, odstavek 3 in odstavek 5 a.

(7) Tekočine števil 1 do 9 se ne smejo prevažati v vozovih ali oddelkih voz, v katerih so obratu služeci električni aparati, kakor tok vodeči elektromotorji ali generatorji, transformatorji, ploče za blisk, oporniki, zavarovala, elektromagnetiške (zavore, kurilni aparati. Pripuščene so žarnice, ki so zaprte v močnih obrambnih zvonovih iz stekla in kojih iztikala in zavarovala so izven voz ali oddelkov voz; nadalje so dovoljeni izolirani žicovodi, ki so dobro varovani zoper mehaniške poškodbe.“

V oddelku IV, Strupene snovi, se vstavlja pod napisom:

„Nastopni predmeti so podvrženi posebnim pogojem:“

Oddelek V dobi naslednje besedilo:

„V. Jedke snovi.

Nastopni predmeti so podvrženi posebnim pogojem:

1. Žveplena kislina, kadeča se žveplena kislina (žveplena kislina z vsebino anhidrida, oleum, vitrijolovo olje, Nordhäuserjeva žveplena kislina), solitarjeva kislina (ločnica) in zmesi iz nje, solna kislina, jedkovina in raztopine octove kisline, ki imajo več nego 40 odstotkov.

2. Klorovo žveplo ter solitrovo-kisl in žveplenokisli železni oksid (ferinitrat ali ferisulfat, železna strojnica).

3. Jedki lug (natronov lug, kalijev lug in dr.) ostanki od čiščenja olja, v vodi raztopljen amonijak.

4. Brom.

5. Anhidrid žveplene kisline.

6. Acetiljev klorid, antimonov pentaklorid, kromilov klorid, fosforjev oksiklorid, fosforjev pentaklorid (fosforjev superklorid), fosforjev triklorid, sulfuriklorid, tionilov klorid in klorsulfonova kislina.

7. Vodikov superoksid.

8. Žvepleni natrij in natronov koks.

Prevozni predpisi.

A. Zamotavanje.

(1) Za zamotavanje snovi števil 1 do 4 je uporabljati močne, nepropustne, varno zaprte posode, ki jih vsebina ne razjeda. Za fluor-vodikovo kislino (jedkovino) številke 1, glej odstavek (5). Zapora mora biti tako narejena, da je ne more poškodovati niti pretresanje niti vsebina. Ako se uporabljajo posode iz stekla ali glinice, je treba paziti na nastopno:

- pri snoveh števil 1 do 3 je posode trdno vstavljati v močne vrhne posode (vrbove ali kovinske jerbese, bednje ali zaboje) uporabljaje pripravne zamotalne tvarine; vrhne posode (izvzemši zaboje) morajo imeti dobre ročaje;
- pri koncentrirani solitarjevi kislini z najmanj 1.48 specifične teže ob 15° (46.8° Baumé) in pri rdeči kadeči solitarjevi kislini je steklene ali glinaste posode v vrhnjih posodah vlagati s kremenko ali kako drugo pripravno snovjo suhe prsti v množini, ki je vsaj enaka njihovi vsebini;
- zamotalne tvarine [a) in b)] ni potreba, ako so steklene shranke vstavljene v popolne železne jerbese-plašče in se z dobro vzmetnimi, z azbestom obloženimi zaponami držé tako, da se v jerbasih ne morejo premikati;
- pri bromu (številka 4) je steklene ali glinaste posode vlagati v močne lesene ali kovinske shranke do vratu v pepel, pesek ali kremenko ali v slične negorljive tvarine.

(2) Ognjegasne priprave, v katerih so kisline številke 1, morajo biti tako zgrajene, da kislina ne more izteči.

(3) Z žvepleno kislino (številka 1) ali jedkim lugom (številka 3) napolnjene električne zbiralce (akumulatorje) je v baterijski skrinji pritrčiti tako, da se posamezne celice ne morejo premikati. Baterijsko skrinjo je trdno zamotati v zaboj z vsesajočimi zamotalnimi tvarinami. Zaboji morajo imeti na pokrovih razločna napisa „Električni zbiralci (akumulatorji)“ in „Zgoraj“. Ako so zbiralci nadevani, morajo biti poli zavarovani zoper kratki stik.

Ako so celice narejene iz odpornih snovi, kakor lesa s svinčeno podvleko, trde gume ali železne pločevine in zgoraj tako urejene, da se nevarne množine jedkih tekočin ne morejo razškropiti, ni treba omotati akumulatorjevih celic in baterij, ako so s primernimi pripravami, kakor stojali, oboji,

odporami zavarovane, da se ne prevrnejo ali premikajo ali da jih ne poškodujejo drugi tovari, ki utegnejo pasti nanje. Celice ali baterije, ki so vdelane v vozila za njih rabo, tudi ne potrebujejo posebnega omota, ako so vozila v železniških vozovih varno pritrjena ali trdno postavljena.

(4) Za svinčeni glen, obsegajoč žvepleno kislino, iz akumulatorjev in svinčenih stanic se smejo porabljati lesene posode samo, ako je zabranjeno, da kislina ne kaplja.

(5) Shranke za fluor-vodikovo kislino (številka 1) morajo biti za razrejene kisline iz svinca ali gutaperče, dopustne so tudi lesene posode s trpežno notranjo prevleko iz parafina; za fluor-vodikovo kislino, ki je koncentrirana na najmanj 70 odstotkov, se lahko porabljajo tudi železne shranke z nepropustnimi, privitimi zapornimi zamaški. Te železne shranke se smejo napolnjene ali prazne oddajati le, ako je na njihovi zunanji strani odstranjen vsak sled kisline. Shranke za koncentrirano fluor-vodikovo kislino morajo napolnjene ali prazne imeti razločen in trpežen napis „Koncentrirana 70 odstotna fluor-vodikova kislina“.

(6) Anhidrid žveplene kisline (številka 5) je zamotavati:

a) v močne, pokositrene in zavarjene posode iz železne pločevine

ali

b) v močne železne ali bakrene sklenice, kojih odprtine so varno in neprodušno zaprte.

Posode in sklenice morajo biti s kremenko ali sličnimi negorljivimi tvarinami trdno zamotane v močne shranke iz lesa ali železne pločevine.

(7) Snovi številke 6 je zamotavati:

a) v popolnoma nepropustne in z dobrimi zapori opremljene posode iz kovanega železa, plavljenega železa, litega jekla, svinca ali bakra

ali

b) v steklene posode. V tem primeru veljajo naslednji predpisi:

α) steklene posode morajo imeti debele stene in biti zamašene z dobro vbrusenimi, ovitimi steklenimi zamaški, ki so zavarovani, da ne padejo iz njih.

β) Ako obsegajo steklene posode več nego 5 kg, jih je treba vstaviti v kovinske posode. Sklenice z manjšo vsebino se smejo zamotavati v močne lesene shranke, ki so z vmesnimi stenami deljene v toliko

oddelkov, kolikor se pošilja sklenic. Ena shranka ne sme imeti več nego 4 oddelke.

γ) Steklena posoda je vstavljati v shranke tako, da so vsaj 30 mm daleč od sten. Vmesne prostore je trdno zamašiti s kremenko ali sličnimi negorljivimi tvarinami; pri acetiljevem kloridu se sme uporabljati tudi žagovina.

δ) Na pokrovu zunanjih shrank je treba napovedati vsebino in namestiti znamenje stekla ali besedo „se ubije“.

(8) Za vodikov superoksid (številka 7) se morajo porabljati posode, ki so rahlo zaprte. Baloni, steklenice ali vrči morajo biti dobro zamotani v močnih zabojih ali košarah z ročaji.

(9) Za čiščen kristalovan žvepleni natrij (številka 8) se morajo porabljati vode ne propuščajočee shranke, za sirov, nekristalovan ter za natronov koks nepropustne pločevinske shranke.

B. Drugi predpisi.

(1) Ako se pazi na predpise o shrankah, podanih v oddelku A, se smejo z drugimi predmeti skupaj zamotavati v močno, nepropustno, varno zaprto leseno shranko:

a) do 500 g brom (številka 4);

b) do 2 kg anhidrid žveplene kisline (številka 5); napolnjen sme biti tudi v močne zatopljenne steklene bete, ki morajo biti s kremenko trdno vloženi v močne, nepropustno zaprte pločevinske posode;

c) do 5 kg snovi številke 6;

d) do 10 kg snovi številke 1, 2 in 3.

Pri tem morajo biti te snovi trdno položene v shranko.

(2) V voznih listih mora biti

a) pri solitrovi kislini (številka 1) v steklenih posodah zaznamovana specifična teža pri 15 °C; ako take napovedi ni, je ravnati s kislino kakor s koncentrirano [A, odstavek (1) b) in c)];

b) pri svinčenem glenu, obsegajočem žvepleno kislino, iz akumulatorjev in svinčenih stanic potrjeno, da je kapljanje žveplene kisline zabranjeno;

c) pri odpadni žvepleni kislini iz fabrik za nitroglicerol potrjeno, da je popolnoma denitrirana; drugače je kislina izključena od prevoza.

Pri odpadni kislini iz fabrik za nitrocelulozo ni treba takega potrdila; majhna vsebina nitroceluloze se ne vpoštevata.

(3) Snovi števil 1 do 5 je prevažati v odprtih vozovih.

Toda porabljati se smejo tudi pokriti vozovi:

- a) za snovi številke 3, ako so zamotane v močne, nepropustne železne sode, ki smejo biti napolnjeni k večjemu do devet desetink svoje prostornine;
- b) za brom (številka 4) do 500 g, za anhidrid žveplene kisline (številka 5) do 2 kg in za snovi števil 1, 2 in 3 do 10 kg sam ali zamotan skupaj z drugimi predmeti, ako so posode trdno vložene v močne lesene shranke.

(4) Vodikov superoksid (številka 7), ter žvepleni natrij in natronov koks (številka 8) se prevažajo v pokritih vozovih ali odprtih vozovih z odcjo.

(5) Prazne posode, v katerih so bile snovi števil 1 do 5, morajo biti, ako se oddajajo kakor blago v kosih, nepropustno zaprte ali popolnoma osnažene. Njihova prejšnja vsebina mora biti navedena v voznem listu.

(6) Predpisi odstavkov (3) in (5) ne veljajo za ognjegasne priprave in električne zbiralce [A, odstavek (2) in (3)].

(7) Shranke s fluor-vodikovo kislino (številka 1) se morajo postaviti tako, da stojé zaporni zamaški pokoncu.

(8) Za posode voz s kotli, določene za vzprejem jedkih snovi, veljajo predpisi pod A, odstavek (1), izvzemši določila pod a do d.

V oddelku VI, snovi, ki lahko gnijejo, je pod napisom vstaviti:

„Nastopni predmeti so podvrženi posebnim pogojem:“

Pod VI, lit. A, odstavek (2) se po besedah „a) snovi števil 1 in 2“ vstavlja takole:

„1. Ako se porabljajo posebno urejeni pokriti vozovi, ki imajo dobre priprave za prezračevanje, ni treba omota. Snovi je z najmanj petodstotno karbolovo kislino ali drugimi pripravnimi razkužili poškopiti tako, da se ne opazi duha po gnjilobi.“

2. Ako se porabljajo navadni odprti tovorni vozovi.“

Pod VI, lit. B, je v odstavku (7) k stavku: „Snovi števil 1, 2, 5, 6, 7 in 8 se morajo prevažati v odprtih vozovih“ pridejati „[Prim. pa A(2) a, 1.]“

Kakor dodatek k obratnemu pravilniku za železnice razglašeni posebni predpisi za prevažanje pogojno*) pripuščenih predmetov priloge C po električno obratovanih železnicah z vrhnjim dovodom toka, pri katerih ni s posebnimi pripravami narejeno neškodljivo, če se pretрга vrhnji vod, se s tem razveljavljajo.

Kraljevo ogrsko ministrstvo, s katerim se je doseglo porazumljenje, izda ob enem enak ukaz.

Na podstavi § 2, odstavek (4) o. p. za ž. izdana začasna odredba z dne 3. junija 1913. l., št. 19491 (ukaznik za železnice in plovstvo št. 64) se s tem razveljavlja.

Ta ukaz dobi moč 15. dne februarja 1914. l.

Forster s. r.

*) Popravljenno. (Glej razglas z dne 11. februarja 1914. l. [drž. zak. št. 51]).